<u>"זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו"</u>

בבוקר יום העצמאות הראשון, ה' באייר תש"ט, התפרסם בעיתון הצפה מנשר לכבוד החג, שכתב הראשון לציון הרב הראשי לישראל, הרב ב"צ מ"ח עוזיאל, להלן תמצית דבריו:

> דבר זה ראוי לאמרו ביום זה, הוא יום הכרזת מדינתנו העצמאית מדינת ישראל - **"היום הזה נהיית לעם לה' אלקיך"!** כי ביום הזה **התפרקנו מעול שעבוד מלכות זרה** בצורה מאנדטורית בארץ ישראל שרצתה להחניק אותנו עד מוות, **ומאימת מלחמת ממלכות שמסביבנו** שדימו לשעבדנו שעבוד עולם. **הכרזה נועזת זאת**, שלא האמינו לה כל מלכי ארץ, **עשתה את כל עם ישראל, שבארץ ובתפוצות, לעם עצמאי וריבוני בארצו ובכל משטרי חייו, נתנה אומץ וגבורה לצבאות ה'**, הם צבאות ישראל במלחמת גאולתו כאריות והצליחו נגד כל הקמים עלינו מסביב, והיא אשר **פתחה שערי ארץ** לפני עם ישראל מכל פזורי הגולה אל ארץ נחלת ה', והיא אשר נתנה לעם ישראל את **מקומו המכובד בין כל העמים**...יום זה, **הוא יום טוב לישראל היושב בארצו ובכל תפוצות פזוריו לדורותינו ולדורות עולם.** להודות לה' חסדו ולהגיד בקול זמרה וצהלה הלל ותהלה - **"זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו"** [ההדגשות שלי - ש.כ].

דברים נפלאים ומרוממים אלו של הרב עוזיאל, מבהירים היטב כמה נקודות חשובות ויסודיות בהבנת מהות היום וגדולתו. הרב עוזיאל הצליח במשפטים קצרים להסביר - מדוע נכון להלל ולהודות לקב"ה דווקא ביום בו הוכרזה המדינה, **ה' באייר תש"ח** (יום בו לכאורה לא היה כל ניצחון, אדרבא, למחרת פרצו צבאות ערב כדי להשמיד את המדינה שזה עתה נולדה), ולא ביום בו הסתיימה מלחמת השחרור. לדעתו התוקף ההלכתי וחשיבותו של יום העצמאות נובעים מהסיבות הבאות:

א. פריקת עול שיעבוד מלכויות - המנדט הבריטי, ששליטתו בארץ הסתיימה בחצות ליל שבת ו' באייר תש"ח - וקבלת ריבונות על ארץ ישראל, בכך נהיינו בני חורין מבחינה ממלכתית והסתיימה הגלות. כעת את מצוות ישוב ארץ ישראל תקיים האומה ככלל ולא כיחידים.

ב. בניצחון במלחמה הקשה לשחרור הארץ, בה היו נסים גלויים ונסתרים, היה **'הצלה ממות לחיים' ומסכנת כליה ממש** (לשני הטעמים הנ"ל הסכים גם הרב משולם ראטה, מגדולי פוסקי הדור, בספרו שו"ת קול מבשר, א, סי' כא).

ג. האומץ שהיה למנהיגי האומה במועצת העם (כנציגי ציבור ולא כפרטים) **להכריז על הקמת המדינה** באותו היום (למרות הסיכון הרב שהיה בכך בשל האיום של צבאות ערב לפלוש לארץ, המצב הקשה בחזית, ואיום, בעיקר של ארה"ב, לא לתמוך במדינה שתקום), הפך את עם ישראל, גם את אלו שבתפוצות, לעם עצמאי וריבוני. האומץ של מנהיגים אלו **נסך עוז ואומץ גם בחיילי צה"ל** (שהוקם שבועיים אחר כך). במעשי גבורה של מעטים מול רבים עם נשק דל, הם הביאו לעם היושב בציון תשועה גדולה (כך כתב גם הרב צ"י קוק, בספרו לנתיבות ישראל, א [תשכ"ז], עמ' 178).

ד. ביום זה **נפתחו שערי הארץ לעלייה חופשית** לכל היהודים מארבע קצוות תבל, כך קיבוץ הגלויות קיבל ממדים אדירים. במיוחד נמצא בית לניצולי השואה, שרבבות מהם היו נתונים תחת מסגר, מיואשים ומדוכאים ללא תקווה, ב'מחנות העקורים' ובקפריסין. בהקמת המדינה היה מעין הצלת נשמת האומה ממש (כך כתב גם הרב הראשי הרב י"א הרצוג, ראו: התורה והמדינה, ז-ח [תשט"ו-תשי"ז], עמ' ט).

ה. בזכות יום זה **עם ישראל שב להיסטוריה בקבלו מקום מכובד במשפחת העמים** לאחר שנות השפלה בגלות הארוכה. בהקמת המדינה לאחר השואה הנוראית היה **קידוש השם עצום** - הוכח פעם נוספת לעין כל נצחיותו של עם ישראל ושלא ניתן להשמידו.

ו. יום העצמאות הוא - יום חג השייך **גם ליהודי התפוצות**, כי מאותו היום יש באפשרותם לעלות לארץ בכל עת שיחפצו, במיוחד בעת צרה.

ז. יום העצמאות, שעל פי החלטת מועצת הרבנות הראשית יש להודות בו לקב"ה על כל הנ"ל בסדר תפילות מיוחד - הוא **יום טוב לדורות**!

בדברי הסיכום של הרב משולם ראטה (שם) יש נקודה חשובה נוספת, הראויה לעיון דווקא בשנה זו:

> יפה כיוונו המנהיגים שקבעו את היום הזה דוקא, אשר בו **היה עיקר הנס שיצאנו מעבדות לחירות** ע"י הכרזת העצמאות, ואלמא נעשית ההכרזה באותו היום והיתה נדחית ליום אחר, **אז הינו מאחרים את המועד** ולא הינו משיגים את ההכרה וההסכמה של המעצמות הגדולות שבאומות העולם, כידוע, ונס זה משך אחריו גם את הנס השני של **ההצלה ממות לחיים** הן במלחמתנו נגד הערביים בא"י והן הצלת יהודי הגולה מיד אויביהם במקומות מגוריהם שעלו לא"י, ובא ע"י כך הנס השלישי של **קיבוץ גלויות**!

זכות גדולה נפלה בחלקנו – לחזות בפלא הגדול של הקמת מדינת ישראל ובקיבוץ בניה לתוכה, 70 שנה לאחר תקומתה. **בשנת ה-ע'** שלה עלינו לפקוח **עין** טובה, רק כך נוכל לראות את יד ה' הטובה המובילה את המהלכים הנפתלים כאן בארץ הקודש מזה 120 שנה (וזאת מבלי להתעלם מהסדקים שנפערו בה ומהדברים שיש צורך לתקן ולשפר). מאז ששבנו לנחלת אבותינו, ארץ ישראל שוב פורחת ומשגשגת בבחינת "הקץ המגולה" - איזה שפע עצום יש לנו!. קיבוץ גלויות אדיר כחזון הנביאים, מתגשם ממש מול עיננו. עולם התורה פורח כפי שלא היה כאן מעולם. הישגיה המופלאים בכל התחומים של מדינתנו הקטנה, הנאבקת על חייה מיום הולדה נגד אויבינו המנסים כל העת להשמידה, גורמים להתפעלות גדולה בעולם כולו. במיוחד ביום העצמאות השנה, מחובתנו להודות לקב"ה בכל פה, על כל הטוב שהוא גמל אתנו ב-70 השנים האחרונות, במיוחד על עצם נס קיומו של עם ישראל במדינתו - **"מאת ה' היתה זאת היא נפלאת בעינינו"!**

כתב: שמואל כ"ץ רב בתי ספר בירושלים וחוקר תולדות הרבנות הראשית